

Välkommen belysning av småstatsmariner

av Tommy Jeppsson

TITEL:

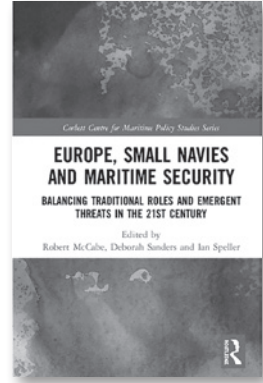
Europe, Small Navies and Maritime Security. Balancing Traditional Roles and Emergent Threats in the 21st Century.

REDAKTÖRER:

Robert McCabe, Deborah Sanders, Ian Speller

FÖRLAG:

Routledge



LITTERATUREN ÖVER SMÅSTATSMARINER är sparsmakad. Anmälnaren önskar lyfta fram två undantag, dels boken *Kystmakt*, innehållande ett norskt perspektiv och författad av flaggkommendören Jacob Børresen, vilken utkom 1993, dels *Small Navies. Strategy and Policy for Small Navies in War and Peace*, publicerad på Ashgate förlag 2014. I den senare hade ledamoten Niklas Granholm ett bidrag där den svenska marinen utgjorde fallstudie.

Följaktligen fyller här anmäld titel ett kunskapsbehov vad avser förståelsen för maritim säkerhet kopplat till ett antal europeiska småstater. Detta eftersom en mycket tydlig tyngdpunkt i den facklitterära flora som behandlar sjömilitära frågor har en slagsida mot de större ländernas sjöförsvär.

En snabb genomgång av *Military Balance* för 2020, utgiven av The International Institute of Strategic Studies, ger vid handen att den övervägande delen av Europas mariner kan karakteriseras som små, med undantagen av Royal Navy och den franska flottan vilka uppvisar hela den marina förmågebredden.

En likhet mellan de större respektive mindre ländernas sjöförsvär är att de har att hantera en komplex insatsmiljö av såväl mera traditionell, rent sjömilitär karaktär som mera polisiär/kustbevakningskaraktär, ett skäl till att ett antal länders sjöförsvär även innefattar kustbevakningsrollen. Av de senare kan nämnas fiskerikontroll, insatser mot smuggling innefattande mänsklig dito, flyktingströmmar, sjöröveri och terrorism.

Boken ger en bra bild över den roll som mindre nationers sjöförsvär spelar inom ramen för den europeiska säkerhetsarkitekturen genom att avhandla vad som förenar liksom skiljer de olika ländernas sjömilitära förmågor. Ett argument som förs fram är att det inte är möjligt att till fullo förstå den marinstrategiska dimensionen av europeisk säkerhet utan att medta den roll som de mindre staternas sjöförsvär spelar.

De fallstudier som presenteras ger läsaren en god inblick i existerande skillnader avseende hur ett antal mindre europeiska stater uppfattar säkerhetsmiljön och hur detta i sin tur påverkar det marina tänkandet. Ävenledes utvecklingsfrågorna och deras nära koppling till

de ekonomiska förutsättningarna behandlas där inte minst den sistnämnda faktorn lägger mycket påtagliga begränsningar, innebärande en fortsättning av de utmaningar vi redan ser mycket tydliga konturer av, nämligen att göra mera med mindre resurser, en ekvation det är betydligt lättare att teoretisera kring än att i praktiken genomföra.

Boken är in delad i två delar där den första koncentrerar sig på sjömaktsperspektivet i en småstatskontext och den andra konkretiserar ämnet genom att ge inblickar i ett antal länders marina förhållanden, nämligen Nederländerna, Estland, Lettland, Litauen, Norge, Danmark, Ukraina, Kroatien, Irland och Malta. Länderna uppvisar mycket stora skillnader i sjömilitär förmåga samtidigt som deras sjömakter fyller en väldefinierad roll nationellt liksom också många gånger i samband med internationella operationer där det är värt att notera att också de allra minsta marina organisationerna deltar.

Utifrån ett svenskt liksom ett östersjöperspektiv har ledamoten Niklas Granholm ävenledes i denna bok skrivit ett mycket läsvärt kapitel vilket avhandlar konkreta konfliktscenarier i Östersjöregionen. Detta kapitel är tillsammans med ett av den kände sjömakts-teoretikern Geoffrey Till de enda som behandlar den strategiska nivån.

För små nationers bidrag till maritim säkerhet i ett internationellt perspektiv bedöms åtskilliga förbättringar vara angelägna. Den tanke som för ett antal år sedan lanserades av den dåvarande amerikanske marinchefen, amiral Michael Mullen, om ”the 1 000-ship navy”, senare omformulerat till ”Global Maritime Partnership Initiative”, vilken avsåg samarbete mellan ett antal länder som redan har nära och vänskapliga relationer, borde vara en framkomlig väg för de europeiska länderna. Här bidrar anmäld bok till större förståelse för den roll små mariner kan spela i en samarbetskontext

Bland bokens många förtjänster ska framhållas två. Dels att den tydliggör det breda uppgiftsspektrum som också små marina organisationer har att hantera i såväl ett nationellt som internationellt insatsperspektiv. Dels de ständigt närvarande monetära begränsningar vilka inte minst begränsar utvecklingsmöjligheterna och torde accelerera samarbetslösningar.

Boken rekommenderas en marint liksom av internationella relationer intresserad läsekrets och bedöms vara lämplig kurslitteratur i samband med högre militär utbildning.

Recensenten är överstelöjtnant, ledamot av KKrVA och redaktör för dess Handlingar och Tidskrift.